

UCHWAŁA

Dnia 3 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

po rozpoznaniu, na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 3 stycznia 2024 r., z udziałem X.Y.. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. oraz J.S. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w P., wniosku Prokuratora Okręgowego w P. z dnia 3 stycznia 2024 r., sygn. [...], o podjęcie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X.Y.. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w P., za to, że w dniu 2 stycznia 2024 r., w P. znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym – I badanie 0,57 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, II – badanie – 1,32 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, III badanie – 1,23 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, IV badanie – 1,13 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki H. o nr rej. [...], tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.;

na podstawie art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze - dalej powoływana jako p.p.

podjął uchwałę:

uchwalił:

zezwoić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej – X.Y.. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w P., za to, że w dniu 2 stycznia 2024 r., w P. znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym – I badanie 0,57 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, II – badanie – 1,32 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, III badanie – 1,23 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, IV badanie – 1,13 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, prowadził w ruchu lądowym pojazd

mechaniczny marki H. o nr rej. [...], to jest czynu wyczerpującego znamiona występkę z art. 178a § 1 k.k.;

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w P. wnioskiem z dnia 3 stycznia 2024 r., sygn. [...], który wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 3 stycznia 2024 r. o godz. 13:05, w trybie art. 135 § 10 p.p., zwrócił się o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, wobec zatrzymanego w dniu 2 stycznia 2024 r. o godz. 08:26 X.Y.. – prokuratora Prokuratury Okręgowy w P., gdyż zgromadzone dowody uzasadniają podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.

Na posiedzeniu w dniu 3 stycznia 2024 r. zatrzymany P. – prokurator Prokuratury Okręgowy w P. wniósł o nieuwzględnienie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, natomiast obecny oskarżyciel publiczny J. S. - prokurator Prokuratury Okręgowy w P. poparł wniosek Prokuratora Okręgowy w P. z dnia 3 stycznia 2024 r., o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora X.Y.. do odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Poza sporem jest, iż przewidziany w art. 135 § 1 p.p. zakaz pociągania do odpowiedzialności karnej prokuratora bez zgody sądu dyscyplinarnego składający się na tzw. immunitet formalny (procesowy) prokuratora, nie powoduje wyłączenia odpowiedzialności, czy też karalności za popełniony czyn, a jedynie wprowadza zakaz pociągania osoby posiadającej taki immunitet do odpowiedzialności karnej przed sądem, chyba że oskarżyciel uzyska na to zgodę sądu dyscyplinarnego. Oczywiście immunitet ten nie ma być postrzegany jako swoistego rodzaju prawo osobiste przysługujące osobie sprawującej urząd prokuratora. Nie może też stanowić środka zapewnienia bezkarności jego posiadaczom.

Zgodnie z art. 135 § 5 p.p., uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej wydaje się, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Sformułowanie „**dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa**” jest tożsame

z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. Na gruncie zaś wykładni tego przepisu k.p.k. wskazuje się, że wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga istnienia bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która wystarcza do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w rozumieniu art. 303 k.p.k. Poza uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa musi istnieć także dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego podkreśla się, że sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” jest nieostre (niedookreślone), zatem ocena, czy spełniona została opisana nim przesłanka, zawsze zależy od konkretnych okoliczności sprawy (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., sygn. akt SNO 40/04, OSNSD 2004, Nr 2, poz. 33). Wskazuje się też, iż owo podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być w pełni uzasadnione, nie nasuwające żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa (por. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2007 r., sygn. akt SNO 21/07, OSNSD 2007, poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., sygn. akt SNO 95/08, OSNSD 2009, poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. akt SNO 32/11). Obowiązkiem sądu dyscyplinarnego, w ramach postępowania wywołanego wnioskiem oskarżyciela o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora, jest zbadanie (weryfikacja) przedstawionych przez oskarżyciela dowodów, w celu stwierdzenia, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez prokuratora. Kontrola ta ma charakter merytoryczny, chociaż nie sprowadza się do tak wysokiego poziomu przekonania sądu o popełnieniu czynu i winie sprawcy, jak w przypadku orzekania w postępowaniu karnym.

Oczywistym jest, że sąd dyscyplinarny w postępowaniu o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej ma obowiązek oceny dowodów na zasadach określonych w k.p.k., a więc przede wszystkim zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i art. 171 ust. 1 p.p., czyli swobodnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Uzasadnienie rozstrzygnięcia powinno zaś zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione,

na jakich w tej mierze opart się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Sąd dyscyplinarny powinien więc w pierwszym rzędzie ocenić dowody, a dopiero następnie dokonać analizy prawnej czy spełniona jest przesłanka uchylenia immunitetu, czyli czy wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez prokuratora zarzucanego mu przestępstwa (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt SNO 3/06, OSNSD 2006, poz. 25).

Zgodnie z art. 135 § 6 p.p. sąd dyscyplinarny orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę. Tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody. Sąd orzekający w niniejszej sprawie, uwzględniając istniejące realia dowodowe, nie widział potrzeby przeprowadzenia innych dowodów. Dowody w postaci zeznań świadków funkcjonariuszy Policji: R. P. (k. 25-27) i Ł. K. (k. 31-33), protokołu z przebiegu badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym wraz ze świadectwem wzorcowania (k. 2 - 3v), protokołu przeszukania (k. 6 - 9), sprawozdanie nr HLA [...] z przeprowadzonych badań chemicznych płynów ustrojowych na zawartość alkoholu wraz z protokołami pobrania krwi (k. 16 - 17v), sprawozdanie nr HLA [...] z przeprowadzonych badań chemicznych płynów ustrojowych na zawartość alkoholu wraz z protokołami pobrania krwi (k. 19 - 20v), sprawozdanie nr HLA [...] z przeprowadzonych badań chemicznych płynów ustrojowych na zawartość alkoholu wraz z protokołami pobrania krwi (k. 22 - 23v), protokołu zatrzymania osoby (k. 37 - 38) pozwalają na ustalenie, iż w realiach sprawy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez X.Y.. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. występku z art. 178a § 1 k.k., gdyż w dniu 2 stycznia 2024 r. w P., znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym – I badanie 0,57 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, II – badanie – 1,32 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, III badanie – 1,23 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, IV badanie – 1,13 ‰ alkoholu etylowego w próbce krwi, prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki H. o nr rej. [...].

Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym zabrania się kierowania pojazdem, prowadzenia kolumny pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt osobie w stanie nietrzeźwości,

w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Stan nietrzeźwości jest zaś zdefiniowany w art. 115 § 16 k.k. i zachodzi wtedy, gdy zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dcm³ (litrze) wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie, Dz. U. poz. 2472, przewiduje dwa sposoby badania stanu upojenia alkoholowego: badanie wydychanego powietrza oraz badanie krwi. Przy czym prymat ma badanie wydychanego powietrza. W orzecznictwie dopuszcza się też ustalenie stanu nietrzeźwości w chwili czynu, na podstawie wyników badania retrospektywnego bądź wyniku swobodnej oceny innych źródeł dowodowych.

Przestępstwo powszechne, określone w art. 178a k.k., ma charakter formalny, polega na abstrakcyjnym narażeniu na niebezpieczeństwo. Może zostać popełnione tylko umyślnie. Sprawca musi mieć zatem świadomość znajdowania się w stanie nietrzeźwości lub odurzenia, co nie oznacza, iż musi znać poziom stężenia alkoholu we krwi, gdyż świadomość istnienia takiej okoliczności, czyli stanu nietrzeźwości, rozumiana być musi jako wynikająca z poziomu rozwoju psychicznego sprawcy zdolność rozpoznania określonego stanu własnej osoby (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2008 r., sygn. akt V KK 160/08, Legalis). W doktrynie zauważa się, że uruchomienie i prowadzenie pojazdu mechanicznego wymaga zamiaru bezpośredniego, natomiast fakt znajdowania się przez prowadzącego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego może być objęty także zamiarem ewentualnym (por. M. Marek, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2010, s. 424).

Nie można przyjąć, aby w realiach sprawy czyn X.Y.. cechował się znikomym stopniem społecznej szkodliwości. Przepis art. 1 § 2 k.k. głosi, że nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Pojęcie społecznej szkodliwości nie zostało zdefiniowane w k.k. W art. 115 § 2 k.k. wskazano jedynie faktory oceny stopnia społecznej szkodliwości. To wyliczenie, w tym przepisie, okoliczności rzutujących na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu ma charakter zamknięty (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z

dnia 12 grudnia 2006 r., sygn. akt IV KK 395/06, Legalis, z dnia 11 kwietnia 2011 r., sygn. akt IV KK 382/10, Legalis). Prokurator X.Y.. prowadził pojazd mechaniczny będąc nietrzeźwym w stopniu znacznym, stwarzając tym potencjalne zagrożenie dla innych użytkowników dróg. Niewątpliwie naruszono ważne dobro prawem chronione, jakim jest bezpieczeństwo w komunikacji. W uchwale Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 16 maja 2018 r., sygn. akt SNO 18/18, trafnie zauważono, że sąd dyscyplinarny, cyt. „poddaje analizie wnioski nie tylko pod kątem realizacji znamion przedmiotowych i podmiotowych zarzucanych czynów, ale także musi odnieść się do nich w optyce m.in. stopnia społecznej szkodliwości. Jednak biorąc pod uwagę specyfikę postępowania o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, uznać należy, że znikomy stopień społecznej szkodliwości zarzucanego czynu musi jawić się, jako oczywisty na podstawie dostępnego materiału dowodowego”. W realiach niniejszej sprawy nie można stwierdzić owej „oczywistości”.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak w uchwale.

[M. T.]

[ał]